

Savjetovanje muzealaca Slovenije organizirano u povodu obilježavanja stogodišnjice pokrajinskog muzeja u Celju

Ljerkica Kanižaj

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Ove godine navršava se 100 godina od osnivanja muzeja u Celju. S namjerom da se pored slavlja i radno obilježi ova doista značajna obljetnica, Društvo muzealaca Slovenije organiziralo je u Celju trodnevni skup od 12. do 14. listopada 1982.

Prvog dana Društvo muzealaca Slovenije održalo je svoju redovnu godišnju skupštinu, koja je završila svečanim otvaranjem novog stalnog postava u prizemlju muzeja.

Celjski muzej obilježio je svoju obljetnicu na najbolji mogući način — četiri nova stalna postava smještena su u novoadaptirane prostorije Stare grofije. Pri postavljanju izložbi sretno su usaglašeni karakteri pojedinih zbirki s pažljivo odabranim i primjereno oblikovanim prostorima. U ulaznom dijelu uređeni su prostori za prodaju publikacija i ulaznica, garderoba, sanitarni čvor i dvorana za povremene izložbe. Novi stalni postav uređen je u sedam jednostavnih, prizemnih prostorija bijelih, rustično ožbukanih zidova i podova popločanih zemljanom opekom. Niz počinje izložbom grafika i fotografija veduta »Celje u prošlosti«. U slijedeće tri prostorije smještena je etnografska zbirka, zanimljivo postavljena na stepeničasta postolja uz bočne zidove. U jednoj je sobi poklon-zbirka predmeta iz vanevropskih zemalja, dar slovenske spisateljice i svjetske putnice Alme Karlinove.

Lončarstvo u celjskom kraju ima dugu tradiciju. Već je u 17. stoljeću osnovan u Celju lončarski ceh, a u 19. stoljeću počele su se stare lončarske radionice razvijati u prva industrijska postrojenja. Staru tradiciju lončarenja danas nastavlja tvornica Keramičara industrija Liboje. Materijalni dokazi tradicionalne izradbe lončarskih proizvoda, kao i tradicija sakupljanja keramike iz drugih krajeva, smješteni su u zadnju dvoranu u nižu. U bočnoj, svođenoj dvorani, nekadašnjoj kuhinji grofovske palače, postavljena je numizmatička zbirka. Prostor je diskretno osvjetljen, a svaka vitrina ima posebno malo svjetlo usmjereno na izložak. To je ujedno i kraj većim zahvatima na tom

objektu i dugogodišnjim naporima kolektiva muzeja, da se prostorima vrati prvobitni oblik i tlocrtni raspored iz vremena gradnje (oko 1580. godine), te da svaka zbirka dobije svoj stalni postav. Ostale su još neke želje koje bi se trebale realizirati u budućnosti, kao uređenje stare oružarne i lapidarija na otvorenom. Drugi dan skupa protekao je radno, u znaku stručnog savjetovanja muzealaca pod nazivom »Zadaci muzeja i novi zakon«. Pročitana su četiri referata, koja su prethodno već bila odštampana u posljednjem broju »Arga«, leto XX-XXI, 1981-82. Dr Sergej Vrišer podnio je referat »Novi zakon strokovne, znanstvene in spomeniško-varstvene naloge muzejev«. Novost koju zakon uvodi u muzeje odnosi se na zadatak muzeja koji sada, pored svoje osnovne zadaće da sakupljaju, čuvaju, proučavaju i izlažu, imaju i novu obavezu — evidentiranje i dokumentiranje pomičnih spomenika izvan muzeja, u okrugu koji im je povjeren na čuvanje. Novi zakon doprinijet će boljoj kontroli i čuvanju pokretnih spomenika kulture, posebice onih s kulturno-povijesnim značajem, koji su najugroženiji. Svi se predmeti ne mogu prenijeti u muzeje, što zbog pomanjkanja prostora, a još više zbog bojazni da bi se na taj način bitno osiromašila slika regije. Stoga treba razraditi kriterije kojima će određivati što se mora, a što ne treba prenositi u muzej. Napokon spomenici kulture ostaju i dalje pod nadzorom zavoda za zaštitu prirodnog i kulturnog nasljeđa.

Referat o muzejskoj mreži u Sloveniji podnio je Matija Murko. On je u svom izlaganju ukazao na potrebu i probleme oko dogovaranja i podjeli obaveza pojedinim muzejima pri radu na terenu. Da bi se izbjegli nesporazumi, potrebno je naglasiti do koje seže prava i obaveze svakog pojedinog muzeja ili neke druge stručne ustanove. Treba voditi računa da mreža takvih muzeja pokrije cijelu Sloveniju kako bi se izbjegli veći propusti. Zakon dalje govori o kategorijama muzeja, te o njihovim pravima i obavezama prema nasljeđu, zatim o odnosu između muzeja i vlasnika pokretnog spomeničkog nasljeđa.

Lepeza struka koje bi trebale biti zastupljene u svakom muzeju s novim se dužnostima muzeja širi. Budući da je čista iluzija računati da će svaki muzej imati stručnjaka za sva područja koja pokriva (kao za: arheologiju, kulturnu povijest, prirodoslovne znanosti, etnologiju, povijest umjetnosti, galerijsku djelatnost, tehnič-

ku kulturu, radnički pokret i NOB), treba uspostaviti suradnju među postojećim muzejima, stručnjacima i općinama koje pripadaju istom interesnom krugu.

Stane Mrvić govorio je o problemu kategorizacije muzeja u Sloveniji. Mreža muzeja je gusta, ali su nedostatno međusobno povezani i to je glavni problem s kojim će se suočiti kategorizacija muzeja koja predstoji. Još je veći prolem što manji muzeji nemaju jasno izraženu programsku orijentaciju, niti jasno postavljene godišnje i srednjoročne programe rada. Tek kad se riješi problem kategorizacije muzeja, moći će se prići djelotvornom vertikalnom i horizontalnom povezivanju muzeja u SR Sloveniji.

Trećeg, posljednjeg dana savjetovanja organizirana je stručna ekskurzija u Šmarje pri Jelšah (crkva Sv. Roka), Knežec pri Rogaški Slatini (Kidričev dom), Sladku Goru (crkva) i Rifnik (arheološko nalazište).